

Educația muzicală

în R.P. Polonă

„O educație prin mijlocirea artei — afirmă Suhodolschi — reprezintă educația unui om complet și deschis; ea îl ajută să-și formeze sentimentele și imaginația într-un sens umanitar și de prietenie între oameni, să treacă peste singurătatea și plictiseala sa, deceptiile sale, îl ajută să-și manifeste potențialul său creator“.

Rezolvarea educației muzicale în R. P. Polonă a fost legată de condițiile cu totul particulare ale dezvoltării statului polonez. După încetarea celui de-al doilea război mondial a urmat o perioadă de mare proliferare a instituțiilor muzicale, care pînă atunci nu ținuseră seama de dificultățile de organizare și materiale, de recrutarea cadrelor de specialitate ca și de crearea de școli muzicale, filarmonici și opere. Trebuiau satisfăcute într-un fel sau altul exigențele sporite ale numărului mare al „consumatorilor de muzică“, domeniu pînă atunci rezervat doar claselor privilegiate. Au fost astfel create în Polonia, în anii puterii populare, numeroase orchestre (în prezent există 21 de orchestre față de 2 orchestre care existau în perioada dintre cele două războaie), 17 teatre muzicale, o întreagă rețea de instituții de educație muzicală (93 școli primare, 37 școli secundare, 7 școli superioare). Paralel cu școala generală funcționează numeroase școli speciale de muzică. Activitatea muzicală extrașcolară, pune un accent deosebit pe audierea de către elevi a diferitelor concerte educative.

În fiecare școală se organizează anual cca. 10 concerte, susținute de către artiști profesioniști. Programele prezentate sînt stabilite în funcție de cicluri tematice minuțios studiate. Opere muzicale cu structuri variate, probleme istorice ale evoluției muzicii, de stilistică și de estetică, portrete ale compozitorilor, instrumente muzicale și arta interpretării, probleme ale muzicii contemporane, etc. Fiecare concert este precedat de o scurtă prezentare, susținută de un muzician. Interesul elevilor pentru astfel de manifestări este atât de mare încît în cursul anului școlar 1967—1968 au avut loc 10 564 concerte la care au asistat 3 384 428 auditori. De asemenea „Asociația tineretului muzical“ organizează alte asemenea manifestări muzicale în 13 orașe, 54 de cluburi la care participă peste 6 000 de auditori permanenți.

Amploarea propagandei și educației muzicale în școlile primare și secundare, a făcut să crească interesul tinerei generații de viitori artiști pentru muzica bună, trezindu-le dorința de a participa activ la viața muzicală a țării.

Momentul trecerii de la o formă pasivă la una activă reprezintă de fapt etapa următoare a educației muzicale, gen de activitate materializat în Polonia prin înființarea diferitelor societăți muzicale și culturale, asociații muzicale școlare organizate și conduse de profesori de muzică, ca și numeroase organizații ale amatorilor. Asemenea instituții funcționează doar pe lângă școlile care au instructori bine pregătiți.

În ceea ce privește instituțiile de învățămînt superior, ele se mîndresc cu o serie de excelente ansambluri de amatori: Corurile universitare din Szezacin și Gdansk, ansamblurile de cîntece și dansuri ale Șco-

lii Politehnice din Varșovia, care și-au dovedit măiestria interpretativă nu numai pe plan național, dar și pe numeroase scene de concert ale lumii. Meritul revine în bună parte *Societății poloneze a tineretului muzical* care patronează și îndrumăză temeinic munca colectivelor artistice studentești.

Majoritatea studenților realizează un contact activ și permanent cu muzica, după terminarea orelor de curs, constituind cea mai mare parte a auditoriului concertelor, sau în cadrul organizațiilor de amatori.

Educația muzicală în școlile poloneze se realizează în conformitate cu însușirile psihofizice ale copilului, urmărindu-se îndeplinirea următoarelor funcții:

a) realizarea bucuriei prin muzică: ea este multilaterală și se obține prin ascultarea operelor muzicale, prin recunoașterea lor. Ele trezesc stări emoționale, devin izvor de stări sufletești variate; pot influența direct asupra ținutei morale, a solidarității, a dezvoltării simțului de răspundere etc.;

b) dezvoltarea fanteziei creatoare — înțelegîndu-se prin aceasta nu o predispoziție specială, ci o exprimare artistică muzicală, personală, care transpune inteligența copilului în stare activă și îi dă încredere în propriile-i puteri creatoare și ambiția soluționării tuturor greutăților ivite;

c) dezvoltarea și fixarea operațiunii de rapiditate în gîndire, prin care muzica poate deveni o sursă a cuceririi și adîncirii științei universale;

d) formarea simțului de recunoaștere a realelor lucrări muzicale ca valori în sine; în acest sens, în școala generală poloneză muzica este considerată un obiect important, iar în liceul de cultură generală se continuă ca disciplină obligatorie cu 2 ore de săptămîină în anul I iar în anii II și III cîte o oră; corul este facultativ pentru anul III (cîte 2 ore săptămînal).

În privința mijloacelor prin care se realizează educația muzicală, școala poloneză folosește:

I. Cîntul — ca formă de bază a educației muzicale, încă de la grădiniță, acordîndu-se o mare atenție alegerii repertoriului în funcție de posibilitățile reale de interpretare ca și după vîrstă.

II. Improvizația — care se practică de la prima clasă pînă la sfîrșitul educației muzicale sub diferite forme: improvizație melodică, ritmică, citeodată chiar poliritmie și polimetrie, improvizație melodică pe un ritm dat, alcătuirea unei forme muzicale A.B.A., a formei de *rondo* sau *temei cu variațiuni*.

III. Folosirea unui repertoriu variat, nu numai din muzica poloneză ci și a altor popoare, punîndu-se accentul pe creația populară.

IV. Educația ritmică pe baza exercițiilor și jocurilor ritmice (la clasele mici) — prin metoda Dalcroze.

V. Audiția, element de veche tradiție în educația muzicală poloneză, a fost obligatoriu introdusă în 25 000 de școli generale, fiind practică în afara orelor de curs.

VI. Înzestrarea școlilor cu discuri selecționate după valoarea lor artistică, educativă și didactică. Prezentarea repertoriului în liceu, redat cronologic pe epoci și stiluri.

VII. Întrepătrunderea muzicii cu arta literară și plastică, fenomen ce se realizează numai după obținerea unei maturități psihice a elevilor.

Elisabeta SUCIU